

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 09 Ağustos 2023
Sayı : 160

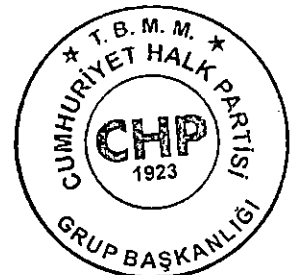
10/231

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Son yıllarda suçta sürüklenen çocuk sayısında yaşanan artış, bir toplumsal sorun olarak kavranması gereken bu olgunun ivedilikle ele alınmasını gerektirmektedir. Çocuğu suçta sürükleyen nedenleri tespit etmek, bu nedenlere karşı önlemler geliştirmek, psiko-pedagojik yaklaşımlarla suçta sürüklenen çocukların rehabilitasyonunu ve yeniden topluma kazandırılmasını sağlamak, önleyici mekanizmaları geliştirmek üzere yeni yasal düzenlemelere başvurmak ve sorunu bütünsel bir bakış açısıyla ele almak için Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını talep ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Doç. Dr. Gökhan GÜNAYDIN
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Yetişkin dönemde işlenen suçlardan çocukluk döneminde yaşananı ayıran perspektif hukuki ve yasal bir sorun olmanın ötesine geçer. Bir yetişkinin cezai sorumluluğuyla işlediği suç, çocukluk döneminde psiko-sosyal gelişimin henüz tamamlanmadığı göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu suça sürüklenen bir çocuk olduğunda daha girift bir hal almaktadır. Nihayetinde, psiko-sosyal gelişim evreleri iktisadi, sosyal, kültürel ve hatta politik unsurların rol oynadığı değişimleri içerir. Bu nedenle, tüm bu unsurların çocuğun suça yönelmesinde etkili faktörler olduğu kabul edilmektedir¹. Dolayısıyla, çocuğu olumsuz etkileyen sorunların tespiti alınacak tedbirlerin başlıca anahtarı konumundadır.

Son yıllarda ülkemizde suça sürüklenen çocukların oranında kayda değer bir artış yaşanmaktadır. Suça sürüklenme ve sokakta çalıştırılma gibi yaşamsal risklere açık olduğu gerekçesiyle takip altına alınan çocuk sayısı son dört yılda beş kat artmıştır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2022 Yılı Faaliyet Raporu'nda göre, "Çocuklar Güvende Programı" kapsamında çeşitli riskler nedeniyle takibe alınan çocuk sayısı 2019 yılında 27.717 iken, bu sayı 2020'de 52.341'e, 2021'de ise 92.945'e yükseldi. Ancak 2022 yılında yüzde 422 oranında artışla takibe alınan çocuk sayısı 144.881'e ulaştı².

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2 Ağustos 2023 tarihinde "Güvenlik Birimlerine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri" başlığıyla yayımladığı verilere göre, yüzde 55,6 oranında artışla 2021 yılında yaklaşık 133 bin olan suça sürüklenmiş çocuk sayısı, 2022 yılında yaklaşık 207 bine yükselmiştir. Çocukların suça sürüklenme nedenlerine detaylıca bakıldığında, yüzde 37,8'nin yaralama, yüzde 25,2'sinin hırsızlık, yüzde 4,5'nin uyuşturucu veya uyarıcı madde (kullanımı/satış/satın alma), yüzde 4,2'sinin pasaport kanununa muhalefet ve yüzde 4,1'nin ise tehdit suçlarından güvenlik birimlerine getirildiği tespit edilmiştir³.

Suçta sürüklenen çocuklara yönelik bir diğer istatistiki bilgi Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün her yıl yayımladığı Adalet İstatistikleri ile elde edilebilir. En güncel Adalet İstatistikleri verisinin yayımlandığı 2022 yılı raporuna göre, çocuk ceza mahkemelerine gelen dosya sayısı bir önceki yıla göre yüzde 23,8 oranında artmıştır. 2021 yılında 36 bin 921 dava çocuk ceza mahkemelerinde açılmışken bu rakam 2022'ye gelindiğinde 45 bin 718'e çıkmıştır. Çocuk ağır ceza mahkemelerinde ise 2020 yılı içinde 3 bin 887, 2021 yılı içinde 4 bin 227 olan asılan

¹ Daha detaylı bilgi için bkz. Eryalçın, M. ve V. Duyan (2016). *Suçta Sürüklenen Çocuk ve Gençler*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

² Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2023). *2022 Yılı Faaliyet Raporu*, Ankara: ASHB.

³ TÜİK (02.08.2023). *Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri*.

dava sayısı 2022 yılında 5 bin 98 olarak tespit edilmiştir. Yalnızca resmi verilere dayanarak dahi suça sürüklenen çocuklara ilişkin acil önlem ve eylem planı hazırlanması bir gerekliliktir⁴.

Ülkemizde yakıcı bir sosyal sorun olarak gündeme gelen suça sürüklenen çocukların tedbir süresince rehberlik ve rehabilitasyon faaliyetlerine bütüncül yaklaşarak aile ve sosyal çevrenin de dahil edilmesi, çocuğu suça itebilecek faktörlerin göz önünde bulundurulması halinde aile ve sosyal çevrenin de içerildiği koruyucu ve önleyici mekanizmaların geliştirilmesi, çocuk adalet sistemi içerisinde çocuk haklarının etkin bir şekilde korunması ve topluma yeniden uyumları için çocuklara yönelik adalet sisteminin geliştirilmesi, sosyal destek sistemlerinin hayata geçirilmesi bu karmaşık ve çok katmanlı sürecin tüm boyutlarıyla değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda, nicel ve nitel verilerin ortaya koyduğu üzere; çocuğu suça sürükleyen nedenleri tespit etmek, bu nedenlere karşı önlemler geliştirmek, psiko-pedagojik yaklaşımlarla suça sürüklenen çocukların rehabilitasyonunu ve yeniden topluma kazandırılmasını sağlamak, önleyici mekanizmaları geliştirmek üzere yeni yasal düzenlemelere başvurmak ve sorunu bütünsel bir bakış açısıyla ele almak amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

⁴ Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü (2023). *Adalet İstatistikleri 2022*, <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/adalet-istatistikleri-yayin-arsivi> (erişim tarihi: 08.08.2023).

